

MÜHENDİSLİK MESLEK ALANINDAKİ TAHRİBATLAR VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER (05 AĞUSTOS 2011)

EMO Ankara Şubesi Kurucu Başkanı Kaya Nomaler, 5. ve 6. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Turhan Çiftçi ve 11. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi Cihan Kayıket anısına, 05 Ağustos 2011 Cuma günü "Mühendislik Meslek Alanındaki Tahribatlar ve Kanun Hükmünde Kararnameler" konulu panel düzenlendi.

EMO Genel Merkezi Toplantı Salonu'nda düzenlenen panelin yöneticiliğini EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş yaptı. Panele, Muğla Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Atilla Gökçürk, Orman Yüksek Mühendisi Doç. Dr. Yücel Çağlar, EMO Kocaeli Şubesi Başkanı Avni Haznedaroğlu, EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Eski Başkanı Haşim Aydıncak konuşmacı olarak katıldı.

Panelin açılış konuşmasını yapan EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş şunları söyledi; "Değerli dostlar bazı ayrılıklar vardır biz o ayrılıkları kabul etmesek de hayatımızın bir gerçeğidir. Bu üç değerli dostumuzun ayrılığı farklı tarihlerde oldu. Her üçü de Odamıza örgütlülüğümüze çok büyük katkılarda bulunmuş büyüklerimiz. Yaşamları aynı zamanda EMO yaşamı, bir o kadar mesleklerinin yaşamı ve aile yaşamı. Kaya Nomaler 3 yıl önce aramızdan ayrıldı. Bir çoğumuz belki bilmeyiz ama şimdi söyleyeceklerimin bilinmesi gerekenlerden olması gerektiğini düşünüyorum; Kaya Nomaler EMO Ankara Şubesi 1977'de kurulduğunda kurucu başkanlığını yaptı.

Değerli bir büyüğümüzdü. Meslek yaşamında da gerçekten çok başarılı olduğunu onu tanıyanlar daha iyi biliyor. Diğer iki büyüğümüzdü dostumuzu tanıma şansına eriştim. Cihan ile beraber komisyonlarda çalışma sohbet etme fırsatı bulmuş biriyim. Cihan çok çok erken yaşta aramızdan ayrılmıştı. Ben Cihan'ın öldüğünü ilk duyduğumda buna inanmamıştım. Komisyon toplantıları yapışımız gözümün önünde geçmişti. Biliyorsunuz 1991'de Zonguldak Ankara'ya yürüyordu. Beraber Zonguldak'a gittiğimiz arkadaşlardan birisiydi. EMO çok değerli bir insanı çok erken kaybetti. Bütün ayrılıklar erkendir, bütün ayrılıklar bizi üzer, Cihan'ın ölümü hepimizi derinden etkilemişti. Turhan Çiftçi Hoca aramızdan ayrıldıktan sonra, hem Odamız için hem dışarıdaki çalışmalarını gördüğümde ben Hoca'nın 180 yıl yaşadığına inanıyorum. Bir bakılırsa Oda çalışmalarında, siyasette, okulda bu

kadar çaba bu kadar emek herhalde 60 yılda olmaz, 180 yılda olmuştur, diyorum. Işıklar içinde yatsın. Biz onların sadece yasını tutmakla kalmıyoruz anılarını ve mücadelelerini yaşatmak için bu türden etkinlikler yapıyoruz. Onların mücadelelerinde havada tuttukları bayrağı yere düşürmemek için üstümüze düşenleri yapmak durumundayız. Bu değerli üç dostumuz birbirlerine yakın tarihlerde aramızdan ayrıldılar.

Tam da böyle bir sıcak gündemde bu üç değerli dostumuzun ne kadar önemli figürler olduğunu bir kez daha görüyoruz. Hepsinin anısı önünde saygıyla eğiliyorum."

EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş da panel öncesi yaptığı konuşmada şunları söyledi, "Üç değerli insanın yaşam öykülerini slaytlarla sizlerle paylaşacağız. Hem Turhan Çiftçi Hoca, hem Cihan Kayıket hem Kaya Nomaler bu Oda'nın birikimleri açısından yeri doldurulamayacak insanlardı. Bu değerleri andığı için Şubemize teşekkür ediyorum. Ramazan Bey'in söylediği gibi ülkemizde AKP sürecinin, iktidarının tırnak içinde ustalık dediği dönemde hedefin Türkiye'deki demokrasi güçleri açısından önemli bir mevzi olan TMMOB'ye yöneldiği bir süreç yaşıyoruz.

Bu süreçte biz geçmiş geleneklerimizi, birikimlerimizi, bu birikimleri yapan değerlerimizin yol haritalarını önümüze fener olarak koyarak yürümeye devam edeceğiz. Bu ülkede bağımsızlık, demokrasi, insanca yaşam ve hakça bölüşüm ve üretim için söylediğimiz şeyleri yarın da söylemeye devam edeceğiz. İktidarların hedefi olmaya devam edeceğiz. Ama iktidarlardan bağımsızlıkta, emekten, barıştan yana duruşumuzu bu değerlerimizin bizlere bıraktığı miras olarak devam edeceğiz."

Paneli yönetmek için kürsüye gelen EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Pektaş, "Üç değerli dostumuzu sevgiyle özlemlerle tekrar anıyorum. Görüntüleri izleyince biraz daha hepimize duygusallık çöküyor. Bugünkü panelde ele alacağımız konu güncel bir konu. AKP Hükümeti'nin Odaları işlevsizleştirmek ya da Odaların işlevlerini kendi istediği mecraya çekmek için yapmak istediği bazı operasyonlar var bunu hepimizi görüyor biliyoruz. Buna karşı TMMOB örgütlülüğü içinde topyekün omuz omuza karşı koymak gerekiyor. Buna inanan dostlarımız aramızda." dedi.

“Türkiye’nin yönetim yapısında plânlı değişiklikler yapılıyor”

Panelde ilk olarak Muğla Üniversitesi Öğretim Üyesi Ziraat Mühendisi Prof. Dr. Atilla Göktürk konuştu. Göktürk Türkiye’nin yönetim yapısında plânlı değişiklikler yapıldığına dikkat çekerek şöyle konuştu; “Burada yapılan toplantı anılan mühendisler ve TMMOB’nin bunu bir çizgi haline getirmiş olması ne kadar hoş bir şey. Bu konu üzerinde çok tartıştığımız, TMMOB özelinde ele alacağımız bir konu. AKP Hükümeti son kararname ile şunu diyor ‘öyle yapılmaz böyle yapılır.’ Dediği yer de TMMOB. Böyle bir konuyu çok genelden getirebiliriz. Türkiye değişti değişiyor net bir şekilde TMMOB değişiyor. Sonuçta böyle kararname çıkıyor diyebiliriz. Neden böyle bir vurguda bulunuyorum elimde bulunan Makina Mühendisleri Odası’nın hazırladığı kitapçıkta iki konuya ağırlık verilmiş. Birisi ‘özerklik’ konusu diğeri ‘kamu tüzel kişiliği’ konusu. Yerinden yönetimi ikiye ayırıyoruz. Yer bakımdan yerinden yönetim denilince il özel yönetimi, belediye ve köy yönetimini görüyorduk. Hizmet konusunda yerinden yönetim denildiğinde konu bazında uzmanlaşmış kuruluşların yerinden yönetim hizmeti vermesini anlıyoruz.

1990’lı yıllardan itibaren 1982 Anayasası’na göre merkezi yapı, TBMM, Başbakanlık, Cumhurbaşkanlığı, Bakanlık yapılarını görüyoruz. 90’lı yıllardan itibaren bir şey ortaya çıkmaya başladı. İlgili kuruluşlar olarak bağımsız otoriteler olarak tanımladığımız SPK, RTÜK gibi bir takım kuruluşlar ilişkili kuruluşlar başlığı adı altında Türkiye yönetim yapısına girmeye başladı. Bu ilişkili kuruluşlar hiyerarşik denetime tabi olmayan kuruluşlar farklı konumdadır. Türkiye’nin yönetim yapısında önemli değişiklik var. Yerinden yönetim kuruluşları içinde meslek kuruluşları olarak tanımlananın yanında, üniversiteler, KİT diye kuruluşlar vardı. Gerçi KİT diye bir şey kalmadı hepsi özelleştirildi. Özerk statüdeki KİT’ler ilişkili kuruluşlar altında

herhangi bir firma işletme bazına geldi. Özerklikle ilgili hizmet sunan bir yapı yok oldu. Üniversite konusuna gelince. Üniversite bunlar tarafından denetlenen konumuna gelecek ki hazırlıklar bu yönde. Üniversiteleri büyük ölçüde yerele devredecekler, mütevelli heyetler tarafından izlenen konuma gelecek.

Geriye bir tek meslek kuruluşları kaldı. TMMOB gibi Tabipler Birliği gibi kuruluşların yanı sıra ticaret ve sanayi odaları da var. Burada eksik bir şey var. Bu tablo Temmuz ayı itibariyle tekrar değişti. Bağlı kuruluşlar kısmında bağlı kuruluş kalmadı. Bunların hepsi birer bakanlığa dönüştü. Yardımcı kuruluşlara ilişkin kuruluşlar devam ediyor ilişkili kuruluşlar var. Yer bakımından yerinden yönetim bakımından hizmet bakımından hizmet yönetiminin arasında kalkınma ajansları var.

Hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşlarının konumu; ticaret ve sanayi odalarından birer tane ok çıkarın, kalkınma ajanslarına iletin. İl özel yönetimine belediye yönetimlerine iletin artı ilgili kuruluşlar denetimi altında faaliyet gösteren her yere bunu uzatabilirsiniz.

Kanun Hükmünde Kararnamelerin hiçbir yerinde meslek kuruluşu ve Meslek Odası lafı geçmiyor. Gönüllü kuruluşlar kavramı geçiyor. Meslek kuruluşları da demiyor. Dolayısıyla bu anlamda baktığınızda önemli bir değişim söz konusu. Bu bence AKP Hükümeti’ne özgü bir uygulama değil. Türkiye yönetim yapısında planlanan değişikliğin hayata geçmesine yönelik bir yapı. Devlet Denetleme Kurulu Raporu’nda örtülü bir şekilde Anayasa’nın 135. maddesindeki tanımlamaların değiştirilmesi gerektiği, kamu tüzel kişiliğinin meslek örgütleri için ortadan kaldırılması gerektiği tanımlanmış artı meslek kuruluşlarının kendi alanındaki denetimi konusunda da yetkilerinin törpülenmesine ilişkin tanımlamalar var. Bu çerçevede duruma baktığımızda şunu diyebiliriz; Türkiye 80 sonrası süreçte alternatif yönetim modeline yöneldi yeni kurumlar

oluşturdu, TMMOB ile aşağı yukarı mesleki anlamda değil ama denetim ve uygulama anlamında benzer işler yürütüyor ama TMMOB'den çok daha yetkili bunların yasaları çok daha güçlü.

Gerçek anlamda özerk bunlar. Adı bağımsız idari otoriteler. Sadece Meclis denetimindedir. Hizmet yerinden yönetim kuruluşların tasfiyesi söz konusu çünkü bu kuruluşların hepsi kamu hizmeti veriyor. Bunun içinde sermaye ile uyumlu olabilecek bütünleşebilecek yönetime ilişkin talebi olan kuruluşlarla bütünleşen bir yapı söz konusu.

TMMOB özerkliğini bulunduğu yer itibarıyla ulusal sistem içindeki kamu hizmetini sunmak üzere tanımlanmıştır. Gerek Anayasa'daki yeriyle gerek yasal dayanağıyla. TMMOB'nin yerine gelen uluslararası alanın normlarını ve düzenlemelerini bizim gibi ülkelere taşıyan bu bağımsız idari otoriteler ulusal ötesi bir konumlarda. TMMOB gibi örgütler bu yapılara ayak bağı oluyor, çünkü ulusal alan üzerine tartışıyor. Yabancı mimar mühendis meselesi bir sürü baş ağrıtıyor. Adam kimi ucuz bulursa onu çalıştıracak ama TMMOB 'yabancı mühendis çalıştırılmaz' diyor. Bunu engelliyor TMMOB.

80 sonrası süreçte TMMOB'de piyasa düzenleyici rol üstlendi. TMMOB 80 öncesinde farklı bir örgüt 80 sonrası farklı bir örgüt. TMMOB, piyasa düzenleyici konuma ulaştı diyebiliriz.

TMMOB kitle örgütü olarak üye sayısını artıran yegane örgütlerden birisi. TMMOB'ye üye 350 bin üye olması lazım. Mühendis mimar oranı yüzde 55.

Türkiye'de sendikalı işçi sayısı düşmüş, örgütlenme geri gitmiş vaziyette. Muhtemel aynı durum Tabipler Odası'nda var. Niye? Sonuçta diyebiliriz ki; ülkede bir gönüllü kuruluşlar çoğalıyor, Deniz Feneri örneğin. Bir de Meslek Odaları'nın sayısı artıyor. 1998 yılında yapılan bir araştırmada TMMOB'de mühendis ve mimar olarak çalışanların Anadolu kökenlerinin yüzde 70'i işçileşmiş durumunda tespiti vardı. 2009 yılında

hazırlanan kitapta 'tüm mühendis ve mimarların yüzde 50'si Anadolu üniversitelerinden mezun olmuştur' deniliyor.

TMMOB bunun farkındaydı ne yaptı neyin tartışmasını açtı?! Piyasa düzenleyicilik, yetkin mühendislik, akreditasyon başka konuları; TMMOB şirketleşti. Devlet Denetleme Kurulu yazıyor 'öyle mal varlığı gelir kaynağı var ki bunlarla üniversite kurulur' diyor. TMMOB mal varlığında TOBB ile yarışıyor. Adamlar aptal mı? Bu örgütlere bu paraları bırak ondan sonra bir kenara çekil! Durum budur. TMMOB öyle bir yerde ki kimseyi memnun edecek hali yok, ne iktidarı memnun ediyor ne de biz eski komünistleri. Öyle karsarsız bir çizgi ortaya koydu ki, öyle hedef sapıttı ki müdahale edeceği yerler yerine kolayı seçti. Bir sürü şeyi bu ülkede değiştirebilirdi. Kamu yararı ve toplum yararı dediğinizde üç ayak oluşur; bunların birbiriyle bütünleşmesini sağlamak ancak doğru ve düzgün yerde olmakla mümkün olabilir. 80 öncesi çizgiyi kararlı şekilde hayata geçirmekle olabilir. Uygulamalarda sürpriz bir şey görmüyorum bunu yapacaklardı."

"Toplumsal, kültürel, kamu yönetimiyle ilgili çok ciddi dönüşümler var"

Orman Yüksek Mühendisi Doç. Dr. Yücel Çağlar da panelde yaptığı konuşmada mühendislik hizmetlerinin gittikçe projeciliğe indirildiğini kaydederek konuşmasında şunları söyledi; "KHK'larla hemen hemen somut güncel bir tartışmayı böyle bir etkinlikte sürdürme çabasında olduğu için EMO Ankara Şubesi'ne teşekkür ediyorum. Bu konuyla ilgili olarak 636 Çevre Orman Şehircilik Bakanlığı çıktığı zaman ilgili kuruluşlar herhalde bir şeyler söylerler diye bekledim. Kimse bir şey söylemedi. Bir süre sonra TMMOB'den açıklama geldi. 20-25 gün sonra 644 ve 645 Sayılı KHK'lar çıktı. Ne yapmak lazım? Tartışmanın üç ana boyut olarak ve alt boyutları ola-

bileceğini düşündüm. Bir tanesi amaç. Niye KHK'lar seçimlerden çok kısa bir süre önce seçimlerden sonra iktidar olacak bir parti tarafından böyle ıvecenlikle düzenleme yapıldı? Öylesine ıvecendiler ki 20-25 gün sonra farklı örgütlenmeye karşımıza çıktı. İkinci boyut hukuk. Tartışılması gereken çok önemli bir boyut bence. 6222'den başlayan ve KHK'ları onla ilişkilendiren çok önemli bir boyut. Ele alınması gereken çok daha fazla hukuksal şeyler var. Üçüncü boyutsa yönetsel. Yapılmak istenen şey ne, hangi alanlarda yapılıyor bunun amaçları nelerdir? Bu üç boyuta baktığımız zaman buradaki tartışmaların hangi boyutunu öne çıkartmak durumundayız?

Ya tek ağacı görmekten ormanı göremiyoruz ya da ormanı görmekten tek ağacı görme konusunda sorunlarımız var. Çok ciddi bir ekonomik dönüşüm var. Afaki nitelendirmeye bunu geçiştirmeye çalışıyoruz. Neo-liberal politikalar diyoruz her şey bitiyor; ormanı görüyoruz. Toplumsal kültürel değer yargılarıyla kamu yönetimiyle ilgili çok ciddi dönüşümler var.

Bütün bu dönüşümleri sermaye ile ilişkilendirmek temel bir doğru ama güncel doğru mu bence tartışılabilir. AKP siyasi iktidar olarak Türkiye'nin yakın döneminde üç kez iktidarda kalmış. Önemli bir dönüşüm yapıyor bu dönüşüm neo-liberal politikalarla ilişkilendirilmekle ciddi sorunlar var. Bu değişim ve dönüşümleri tümüyle sermayenin bire bir talepleri olarak kesinlikle görmüyorum.

Böyle bir bütüncülükle baktığımız zaman mühendislik hizmetleri nereye gidiyor soruyu sorulabilir? Yanıtları böyle bir çerçevede arayabiliriz. Mühendislik hizmetleri projeciliğe indirgeniyor. Piyasalaşması ikinci argüman. Çevre Mühendisliği ile ilgili bir çalışma yapmıştım. Sonuçta şunu söylemiştim; Çevre Mühendisliği hizmetlerinin kamusal hizmet olma özelliği ortadan kalkıyor. Aynı durum yakıcı bir şekilde ormancılık hizmetlerinde görülüyor. Serbest Orman Mühendisliği bürolarına yaptırmak neredeyse zorunlu oldu. Projeye indirgenmiş mühendislik algısı ve piyasalaşan bir mühendislik!

6223 gündemde olduğu zaman ben bizim örgütlülüğümüzün bu düzenlemenin önemi üzerinde gerekli tartışma yapıldığını sanmıyorum. 644'ün plânlama boyutu son derece önemlidir.

Demek ki eğer böyle bir meslek genel müdürlüğünün böyle bir görevi olmasaydı bizim Odamız KHK'larla hiç ilgisi olmayacaktı. Neye niçin karşı olduğumuzu net olarak söylemek durumundayız."

"Türkiye'nin taahhütleri listenin yüzde 60'ını kapsıyor"

Panelde söz alan EMO Kocaeli Şubesi Başkanı Avni Haznedaroğlu, hizmetlerin serbest dolaşımı ile ilgili olarak imzalanan GATS anlaşmasına ağırlık verdiği konuşmasında şöyle dedi; "Benden önceki iki arkadaş devlet organizasyonunun değişiminden bahsettiler. Bu konuşmalardan merkezi yönetimlerin yerel yönetimlerin bu dönüşümlere zorunlu olarak uydurulacağı sonucuna çıkıyoruz. Bu anlamda da bir çok kısıtın da kaldırılacağı görüşü ortaya çıkıyor. Dünya Ticaret Örgütü Sekreteryası bu kısıtların kaldırılması yönünde

çok net durdu. Bu yapılanların eğer hedefinde sadece TMMOB var diye görmek ya kendimizi çok abartmak anlamına ya da olanları görmeyecek kadar kör olduğumuz sonucuna varacaktır. Yerel uygulamalar ve merkez uygulamalar; bu değişimin uluslararası regülasyonlarla bağımlı olmadığını düşünmemek çok iyi niyetli olur. 1995'te ilk

imzalanan GATS anlaşması 2001'de Türkiye'de yürürlüğe girdi. 1947 yılında GATS kuruluyor, 23 ülke buna imza atıyor, bu anlaşma mal ticareti anlamında. Hizmetlerin ticaretinin de GATS kapsamına alınması kararlaştırılıyor. 25 Şubat 1995'te o dönemin hükümeti TBMM'de onaylanarak GATS'ı Türkiye'de yürürlüğe sokuyor. Yürürlüğe girme süresi için 10 yıl zaman veriliyor. 2005'te bu anlaşma Türkiye'de resmi olarak yürürlükte. GATS anlaşması tüm hizmet alanlarının serbest piyasaya açılması, mevcut düzenlemeleri geliştiriyor ülkelerden taahhütte bulunması isteniyor.

Tüm dünyada toplam ticaretin yaklaşık yüzde 20'si hizmet ticareti yüzde 80'i ürün ticaretidir. GATS neleri kapsıyor? Bu anlaşma ile 11 ana başlık kabul edildi. Telekom, posta hizmetleri dâhil tüm iletişim alanı, inşaat ve bağlantılı mühendislik hizmetleri, eğitim, su iletim sistemleri, enerji ve atık su işleme, tüm çev-

resel hizmetler, finansal mali, ve bankacılık hizmetleri, sosyal hizmetleri de kapsayacak şekilde sağlık ve belediyeçilik, turizm, kültürel ve sportif hizmetler, kara deniz hava tüm ulaşım hizmetler ve diğer hizmet alanları. Üsttekinde yerleştiremediklerinizi diğere yerleştirebilirsiniz. Türkiye bu 11 başlığın hangilerinde taahhütte bulundu. Mesleki hizmetlerde Türkiye taahhütte bulundu, haberleşme hizmetlerinde, PTT posta ve iletişim birbirinden ayrıldı.

Müteahhitlik ve mühendislik konusu, eğitim hizmetleri, çevre hizmetleri bunun içinde kanalizasyon, sağlık ve çevre vb hizmetleri, sağlıkla ilgili sosyal ve hastane hizmetleri, oteller ve lokantalar, tur operatörlüğü ulaştırma hizmetleri taşımacılığı. Türkiye'nin taahhütleri listenin yüzde 60'ını kapsamakta.

Avrupa'daki ve gelişmekteki ülkelerde bu taahhüt oranı yüzde 18. Siz taahhütte bulundunuz ülke burada yatırım yaptı kamu ya da özel şirket fark etmemekte. Bu anlaşmalarda siz bunu iptal ettiğinizde bu tahkime gittiğinde şunu söylüyorlar; 'adamın yaptığı bütün yatırımlar değil gelecek döneme ait ne kadar kâr elde edecekse' bu parayı o firmaya ödüyörsünüz. Bu ülkenin geleceğini aslında satmış oluyörsünüz. Türkiye bu anlaşma ile tahkime gitmeyi kabul ediyor. Türkiye'nin de OECD üyesi olmasından dolayı içinde bulunduğu sektörler arasında şunlar bulunuyor; hukuk hizmetleri bu anlamda açılıyor. Avukatlar içinde de yetkinlik konusu tartışılmaya başladı. Muhasebe denetim ve danışmanlık hizmetleri. Vergi hizmetleri en önemli konulardan bir tanesi. Mimarlık, mühendislik, şehir plancılığı gibi konular geçiyor.

Profesyonel hizmetlerin dışında kalan açılması gereken sektörler, bilgisayar, araştırma geliştirme hizmetleri, yönetim danışmanlığı, teknik danışmanlık hizmetleri, araç muayene istasyonlarından tutun da asansör A Tipi muayene hizmetlerinin sadece ulusal firmalar değil uluslararası firmaların ihaleye girmesine önündeki her türlü kısıtların kaldırılması isteniyor. GATS'ta finans hizmetleri piyasalara serbestçe giriş çıkışına izin verilmesi, lisans kısıtlamasının kaldırılması isteniyor. Kaldırılması istenen ulusal kısıtlamalardan bazıları şunlar; oturma izni konusundaki kısıtın kaldırılması, düzenlemelerin basitleştirilmesi isteniyor. Yabancı personelin söz konusu ülkelerde yaşamı ile ilgili sorun yaşamayacağına ilişkin düzenlemelerin yapılması istenmekte.

Tüzel kişilik oluşturulmasının önündeki engellerin kaldırılması, yabancılara yapılan farklı müdahalelerin kaldırılması isteniyor. GATS eğitim, sağlık, ulaşım, mühendislik, mimarlık, sosyal güvenlik kültür sanat alanları, turizm ve tarım alanlarının kısıtsız şekilde

açılması istiyor.

Türkiye, GATS kapsamında yer alan 155 kalemin 72'sini yüzde 100 oranında açmıştır. Taahhüt kapsamında yer alan mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin de bugün dünya pazarının yüzde 72'sini elinde bulunduran 4 büyük ülkenin eline geçmesi plânlanıyor. Mühendislik hizmeti yapan 200 şirket 750 milyar dolarlık bütçe üzerinde hâkimiyet kurmuş durumda. Burada KHK'ları konuşuyoruz. 1982 Anayasası'nın 87. maddesinde Bakanlar Kurulu'na belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. 12 Mart 1971-11 Eylül 1980 arasında 34 tane KHK çıkmıştır, 12 Eylül 1980 ile 1985 arasında 166 tane KHK çıkartılmıştır. 1991'e kadar bu sayı 400'ü aşmıştır."

“Örgütümüzün dinamizmini harekete geçirmeliyiz”

Panelde son olarak konuşan EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu eski Başkanı Haşim Aydınçak, AKP Hükümeti'nin uygulamalarına karşı TMMOB bütünselliği içinde mücadele edilmesi gerektiğinin altını çizerek şunları söyledi; "Sadece TMMOB'yi hedefleyen yok etmek isteyen bir girişimle karşı karşıya değiliz. TMMOB çevresindeki unsurlar olarak getirip götürdüklerini görüp irdelemek durumundayız. Şu anki iktidarlar için asıl sorun bizim yıllar öncesinden beri bilim ve tekniği egemenlerin değil halkın hizmetine sunmak gibi bir iddiayı bu örgütlerde içselleştirmekten kaynaklanıyor. Mesleki etkinlikler yaparken Anayasal yükümlü ve yasalarla sağlanan kamu kurumu niteliğindeki tanımlamayı böylesine içerikle dolduruyor olmamızın sıkıntılarına yaşıyoruz. Kamu çıkarını koruyan ender kurumlardan birisi olmamızdan kaynaklı saldırılarla karşı karşıyayız. Bizim bugüne kadar korumaya çalıştığımız özerkliğimiz önemliydi. TMMOB'nin ilk başkanlarından 1954 yılındaki Başkanını Naim Şukal'a hükümet diyor ki 'size kaynak yaratalım o kaynağın üzerinden çalışmanıza devam edin'. Şukal da hükümet yetkililerine diyor ki 'biz hükümetin kuyruk sokumunda faaliyet sürdürmeyi kendi haysiyetimize yediremiyoruz.

Biz özerk olmalıyız, kendi üyelerimize dayanmalı, üyeden güç almalıyız. Aidat toplama yönünde kanun düzenlemesi yapın bu bize yeter' diyor. TMMOB'nin özerklik konusundaki hassasiyet kuruluşundan beri var. KHK'ler vesilesi ile tekrar tartışma konusu yapılıyor. Gerçekten söylendiği gibi sorun sadece TMMOB ile sınırlı değil. TMMOB açısından ne yapmak gerekir konunun o yanına bakmak gerekiyor. KHK'lerle getirilen düzenlemede gerçekten TMMOB hiç yokmuş gibi davranılıyor.

TÜRKİYE'DE TOPLUMCU DÜŞÜNCEYE ÖZGÜN KATKILAR PANELİ (19 EYLÜL 2011)

Devrimci 78'liler Federasyonu Eylül 2011 etkinlikleri kapsamında EMO Ankara Şubesi tarafından 19 Eylül 2011 Pazartesi günü Çağdaş Sanatlar Merkezi'nden "Türkiye'de Toplumcu Düşünceye Özgün Katkılar" konulu panel düzenlendi. Oturum Başkanlığını EMO Ankara Şubesi'nden Haşim Aydıncağ'ın yaptığı panele Mehmet Ali Yılmaz, Aydın Çubukçu, Erşat Akyazılı ve Sait Kıran konuşmacı olarak katıldı.

Panelin açılış konuşmasını EMO Ankara Şubesi'nden Ali Yiğit yaptı. Ali Yiğit dünyadaki ve Türkiye'deki sosyalist gelişmelerin tarihsel süreçlerini anlattığı konuşmasında şunları söyledi; "Bugünkü konumuzu aslında Türkiye'de sosyalist mücadeleye önemli katkılar vermiş olanların bir kısmını değerli arkadaşlarımız sizlerle paylaşacaklar. Bilindiği gibi günümüze kadar iki devrim tüm dünyayı ve Türkiye'deki sosyalist hareketleri derinden etkilemiştir. Bunlar 1917 Ekim Devrimi ve Çin devrimidir. Aslında her ikisine de baktığınız zaman anlık süreç değildir. Sovyet Devrimi tarihini okuyanlar bilir, 1905'te başlayan 1906'da Sovyetler'in ilk kurulması süreci ardından 1905'in bastırılmasıyla Sovyetler tasfiye edilmiş, ta ki 24 Ekim 1917'de yeniden iktidarın alınmasıyla birlikte Sovyetler yeniden kurulmuştur. İlginçtir ki bu dönem içinde hareketin bütününe bakıldığında değişik kesimlerde örgütlenildiği ve değişik kesimlerin ittifakıyla iktidarın alındığı görülür. Hatta devrimden iki gün sonra kışlık sarayın alınması ve ardından iktidarın alındığının ilân edildiği gün yani 26 Ekim'de yapılan konuşmalarda iktidarın işçi, asker ve köylü vekilleri sovyeti olduğu duyurulmuştur. Asker de vardır bunun içinde. Japonya ile olan uzun dönemli savaşlarda donanmada görevli askerlerin sosyalist düşünceyle tanışmaları ve isyanı söz konusudur. Potemkin Zırhlısı filmi seyretmişsinizdir. Aslı olarak işçi ve köylü hareketi olarak iktidarın alındığını söyleyebiliriz.

İktidarın alındığının ilân edilmesiyle birlikte Sovyet Devrimi'nin bileşenlerinin ilk ayrışma sürecinin de yaşandığını biliyoruz. 26 Ekim'de kongreye katılan 670 delegeden Bolşeviklerin 300 delegesi bulunuyordu.

Bu döneme 100 delege sol bloğun geri kalan Menşevik ve sağ bileşenlerden oluşan mücadele süreciyle gelinmiştir. İktidarın bu şekilde alındığı ilân edildikten sonra ilk önce sağ blok, sonra sol blok en son Menşeviklerin konseyden çekilmesiyle Bolşevik iktidarının kurulduğu bir dönem yaşanır. 1991 yılına kadar süren 74 yıllık Sovyetler Birliği iktidarı söz konusudur.

Çin devrimini ele alırsak, Mao'nun ÇKP ile 1920'lerde tanışması, 2. Paylaşım Savaşı'nın sonuna kadar 1949 yılında Çin Komünist Partisi'nin egemenliği ile sona eren bir süreç vardır. Bugün ÇKP halen iktidardadır gerçi burası tartışılacak en önemli konulardan

birisidir. İki önemli akım bütün dünyadaki devrimci hareketlerin derinden etkilemiştir.

Burada ilginç olan sadece 2. Paylaşım Savaşı'ndan sonra Doğu Avrupa devrimleri diye belirtilen ancak tartışılabilecek süreç vardır. Doğu Bloku ülkelerinde Yalta Konferansı'na

dayalı olarak iktidara komünistlerin gelmesi. Yine çok tartışılan Afganistan devrimi söz konusudur. Bu iki devrimin sentezinin örneği Nikaragua'da Sandinistalar 1980'de iktidarı almışlar ancak kısa sürede iktidarı bırakmışlardır.

Türkiye'deki devrimci hareketler bu süreçlere bakıldığında teorik yapısı diğerleriyle kıyaslanmayacak kadar alt yapıya sahip olmasına karşın birkaç askeri darbe ile birlikte tasfiye olmuştur. Bugün burada tartışacağımız belki de hâlâ bugün geçerliliğini koruyan devrimcilerin ve onların tezlerine baktığımızda kendi dönemlerinde çok kitleleşmeseler bile 1960-71 arasında toplumun her kesiminde işçilerde ve köylülerde ciddi hareketliliğin yaşandığı tümünün bu süreci etkilediğini görürüz.

71'den sonra ardılları diye tanımlanabilecek hareketler kitlesele olarak bu dönemi aşsalar bile fikri olarak o süreci çok aştıkları ve onları geçtikleri konusunda

tartışılır durumdadırlar. Fikri hegemonyanın aynı kişilerin kökeninden devam ettiğini söyleyebiliriz. Bugün için durumu anlatmaya hiç gerek yoktur. Türkiye'deki devrimci ve sosyalist hareketin dibe vurduğu -bunda dünyadaki gelişmeleri göz ardı etmemek gerekiyor- bütün devrim süreçlerine baktığınızda hepsi uzun dönemli hareketlerdir.

Uzun mücadele dönemlerinden geçerek başarıya ulaşmışlardır. Bugünkü durumun devrimin sürecinde bir aşama olduğunu ama bunun bir şekilde aşılacak

zorunda olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle 90'ların sonundan itibaren ABD'nin imparatorluk tezlerinin sona erdiği yeniden ulus devletlerin önem kazandığı süreçte devrimci hareketlerin önünün açılacağı bir dönem yaşanmaktadır. Akdeniz havzasında yaşanan 'Arap Baharı' diye adlandırılan ayrı bir kategoride değerlendirilmesi gereken hareketler yaşanıyor. Belki bizim düşlediğimiz hareketler değildir ama bunlardan da dersler çıkartılmasını reddetmemek gerekir.

Arap yarımadasında ve Akdeniz yarımadasında emperyalizmin bir takım oyunları üzerinden şekillenen yapının devrim olarak tanımlanmasından bahsetmiyorum ama tipik örgütlenme biçiminin reddedilmesi gereken bir olgu olduğunu da değerlendirilmesi

gereken parametre olduğunu göz ardı etmemek gerekiyor.”

Ali Yiğit'in açılış konuşmasının ardından panele geçildi. Panelin oturum başkanı Haşim Aydıncağ giriş konuşmasında şunları söyledi; "Toplumcu düşüncenin, sosyalizmin dünyadaki seyri ve Türkiye'deki gelişmeleri pek çoğumuzun tanıklığında bulunduğu özellikle 1970'li yıllardaki süreçte gelişti. Türkiye'de sosyalist mücadelenin tarihinin 1920'lere kadar uzanan bir tarih olduğunu biliyoruz. Hikmet Kıvılcımlı bunu 'en eskiler eskiler' diye tasnif ederek anlatıyordu. Bu süreç içinde özgün katkıların yoğunlaştığı dönem 1968-70 dönemini kapsıyor. O dönemde pek çok tartışmayı Türkiye'deki devrimci mücadelenin içinde yer alan önder kadrolar aynı anda yaşadılar. Her biri farklı kanallardan akan birer nehir oldular, o nehirlerin birlikte bentleri yıkma sürecini şu ana kadar yaşayamadık ama elbette o günleri de yaşayacağız. Bedel ödemiş kuşak olarak hepimiz inanıyoruz ki o günler de gelecektir.”

Açılış konuşmalarının ardından panelde Mehmet Ali Yılmaz "Pratiğe Adanmış Teori: Mahir Çayan", Aydın Çubukçu, "Devrimci Kararlılık: Deniz Gezmiş", Erşat Akyazılı, "Gelenekten ve Resmi İdeolojiden Kopuş: İbrahim Kaypakkaya", Sait Kıran, "Sosyalist Mücadelenin Çınarı: Dr. Hikmet Kıvılcımlı" konularını anlattılar.

Panel izleyenlerin katılımcılara soruları ve bu soruların katılımcılar tarafından yanıtlanması ile sona erdi.

KIDEM TAZMİNATI VE İŞ YAŞAMINDA DÖNÜŞÜM PANELİ (01 KASIM 2011)

Aramızdan ayrılışının üçüncü yılında Ali İhsan Alpaslan anısına 'Kıdem Tazminatı ve İş Yaşamında Dönüşüm' başlıklı söyleşi 1 Kasım 2011 Salı günü saat 19.00'da EMO Genel Merkezi Toplantı Salonu'nda gerçekleştirildi.

Söyleşinin açılış konuşmasını EMO Ankara Şubesi eski başkanlarından Haşim Aydıncağ yaptı.

Ali İhsan Alpaslan'ın insancıl sıcaklığının bütünüyle hissettiğini söyleyen Aydıncağ, "Ben onu çocukluğumdan beri tanıyorum daha sonra da ODTÜ'de okul arkadaşlığı yapmak durumunda kaldık. 68 kuşağının bütün yükünü taşıyan bir sürecin sonunda buluştuk. Adım adım pek çok şeyi paylaştık. O son derece mütevazı bir o kadar da hiçbir şeyden kaçmayan bulunması gerektiği yerde bulunması bilen biriydi. Okuldan mezun olduktan sonra da doğal olarak Elektrik Mühendisleri Odası'nın örgütlenme süreçlerinde yer aldı. Ve o zamanlar Ankara Şubesi'nin oluşumu süreçlerinde görev aldı. Onun dışında da odanın her çalışmasında üstüne düşen görevi yapmaya devam ederdi" dedi. Alpaslan'ın mesleğini ve akademik çalışmayı seven biri olduğunu vurgulayan Aydıncağ, "Çalıştığı kurumlardaki siyasi yapılanmaların iticiliğinden dolayı emekliliği geldiğinde hemen emekli oldu. Böyle güzel bir insanı hunharca bir cinayetle kaybettik. Öldürülüş biçimi ve arkasından gelenler zor şeylerdi. Ama adalet yerini bulur dedik fakat bu devam eden yargılamada ülkemizdeki adaletin ne kadar hak yeri bulur tarzdan olduğunu inançlarımızı sarsacak bir şekilde sonuçlandı o da bir gerçeklik onu da bilmek zorundayız böyle bir talihsizlikle ağabeyimizi kaybettik. Onu her sene anmaya çalışıyoruz, bugün de onun ne kadar duyarlı olduğunu bildiğimiz bir konu ile birlikte olacağız bu hazırlıktan dolayı arkadaşlarıma teşekkür ediyorum" diyerek konuşmasına son verdi.

Haşim Aydıncağ'ın ardından Ali İhsan Alpaslan'ın eşi Nurcan Alpaslan, salona gelen tüm katılımcılara teşekkür ederek başladığı konuşmasında "Onsuz yaşama bir gün bile dayanamayacağımı düşünürken

koca koca üç yıl geride kaldı. Bu süre zarfında ailece çok kötü günler geçirdik. Ben çok kötü günler geçirdim kâh ağladım kâh isyan ettim. Ama malesef hiçbir şey onu geri getirmedi. O bu şekilde bir ölümü hiç hak etmedi. Benim ciddi rahatsızlıklarım oldu. Onun olmadığı, ben ona sağlık nedeniyle hiç bakmadım, ama o bana baktı. Sevgiyle sabırla baktı. Zamanla acın azalır küllenir dediler ne yazık ki üç yıl boyunca ne azaldı ne de küllendi. Ateş düştüğü yeri yakmaya devam etti. Acı ile yaşamayı öğrendim sadece. Bir keresinde bana bir şey olursa hayatınıza kaldığınız yerden devam edin demişti. Hayat onun söylediği gibi devam ediyor. Ama hep bir yanımız kanıyor. Eşimden geriye iki evlat kaldı. Onlar bana emanetleri. Onları yetiştirmek için çabalıyorum. Son olarak, üç yıldır

bizi yalnız bırakmayan yapabilecekleri her şeyi yapan, başta eşimin kardeşlerine, değerli EMO üyelerine, akrabalarımıza, dostlarımıza teşekkür eder saygılar sunarım" dedi.

Nurcan Alpaslan'ın ardından söz alan Ali İhsan Alpaslan'ın kızkardeşi Nesrin Alpaslan, yaşadıkları

yargı sürecini anlattı. Ali İhsan Alpaslan'ın aramızdan ayrılışının ardından özleminin hiç azalmadığını, eksikliğin artarak hissedildiğini belirten Alpaslan, "Çok iyi yürekli yalan dolan düzenbazlık bilmezdi. Katiller onun bu yanını çok iyi tanıdılar. Bunlar 4 kişiydi. Hepimiz isimlerini öğrendik.

Son celsede ağabeyimin ismini duyan mahkeme başkanı; "Bu kim?" dedi hepimiz donduk kaldık. Ve üç kişinin beraatına karar verdi. Bunlar bana şunu hatırlattı bir gün televizyon izlerken esrar satan çetelerin yakalanışını izledim. Diyorlardı ki biz devletten gizli bir şey yapmıyoruz. Demek ki bu suç değil. Buna karşı benim yeğenim tepki gösterdi, tutukladılar ve biz bir hafta uğraştık onun çıkması için.

Türkiye'de 5 milyonu aşkın faili meçhul cinayet var. Herkes aslında katilleri biliyor, biz de biliyoruz. Uzmanlar diyor ki, kusursuz cinayet yok, kusurlu savcı, polis, jandarma vardır. Biz aile olarak bu mahkeme ile bütün zamanımızı ayırdık. Her ay oraya gittik. Biz

eğer peşine düşmeseydik, bu bir kişi de yargılanmazdı. Diğer üç kişiyi de temyiz edeceğiz. Biz yalnız değişik binlercesi ile birlikteyiz. Bundan sonraki aşamada vereceğimiz hukuk mücadelesinde sizlerin desteğine ihtiyacımız var. Bugüne kadar verdiğiniz destek için teşekkür ederim. İyi ki varsınız" diye konuştu.

Söyleşinin yöneticiliğini EMO Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Ebru Akgün Yalçın yaptı. Hayatın acıları ve gerçekleri ile yüz yüze gelmenin bazen hepimizi duygulandırdığını söyleyen Yalçın, "Bugün burada Ali İhsan ağabeyimizin anısına, onun üzerinde titizlikle durduğu emek ve emeğe saygı konularıyla ilintili bir konuyu ele alacağız. "Kıdem tazminatı ve iş yaşamında dönüşüm" Buna ilişkin olarak sendikaların bakış açısını yansıtmak ve hukuk gözüyle bakmak kafamızda neler var bunları tartışmak adına bu etkinliği düzenledik" dedi.

Ulusal İstihdam Strateji Belgesi mi, Emekçilere Yönelik Saldırı Paketi mi?

Söyleşinin ilk konuşmacısı Sosyal-İş Sendikası Örgütlenme Uzmanı Onur Bakır'dı. Konuşmasına Ali İhsan Alpaslan'ın tüm dostlarını yakınlarını saygıyla selamlayarak ve ailesine başsağlığı ve sabır dileyerek başlayan Bakır. "Ulusal İstihdam Strateji Belgesi mi, Emekçilere Yönelik Saldırı Paketi mi?" başlıklı sunumunu sundu.

Ulusal İstihdam Strateji Belgesi'nin 4 temel politika eksenini vurgulayan Bakır bunları;

- 1) Eğitim-istihdam ilişkisinin güçlendirilmesi.
  - 2) İşgücü piyasasının esnekleştirilmesi
  - 3) Kadınlar, gençler ve dezavantajlı grupların istihdamının artırılması
  - 4) İstihdam-sosyal koruma ilişkisinin güçlendirilmesi,
- olarak sıraladı.

İş Gücü Piyasası'nda mevcut istihdam dağılımını aktaran Bakır, bu piyasanın esnekleştirilmeye çalışıldığını

bunun da strateji belgesinde şöyle aktarıldığını dile getirdi, "Strateji Belgesi'ne göre esneklik var ama yeterince uygulanmıyor ve istihdam artışı yaratmıyor. Nedenleri ise; kayıt dışı istihdamın yaygınlığı, yasal sürenin üzerinde çalışma. Esnek çalışmanın genel kurallara tabi olması, teşvik ve tercih edilmemesi. Belirli süreli iş sözleşmesinin esaslı neden olmadıkça üst üste yenilenememesi. Geçici istihdam büroları aracılığıyla geçici iş ilişkisi kurulamaması. Esnek çalışmaya ilişkin yeterli veri olmaması. Buna çözüm olarak da daha çok ve daha cazip esneklik, meşurlaştırma aracı olarak güvenceli esnekliği gösteriyorlar".

Yeni İstihdam Paketi'ni "Saldırı Paketi" olarak adlandıran Bakır, bu paket ile esnek çalışma biçimlerinin uygulanabilirliğinin artırılacağını, belirli süreli iş sözleşmelerinin esaslı bir neden olmasa da üst üste

yapılabilmesi sağlanacağını, belirli süreli iş sözleşmeleri, 25 yaş altı gruplar için daha esnek biçimde yapılandırılacağını ve özel istihdam bürolarına geçici iş ilişkisi kurma yetkisi verileceğini yani kiralık işçi uygulamasına geçileceğini belirtti. Pakette olanları şu şekilde sıralayan Bakır; "İş paylaşımı, esnek zaman modeli, uzaktan çalışma gibi esnek çalışma biçimleri için yasal düzenleme yapılacak. Deneme süresi 25 yaş altı için 4 aya kadar

çıkabilecek. Esnek çalışma biçimleri ile emeklilik ve işsizlik ödeneği gibi sosyal güvenlik hakları 'bütünleştirilecek' faturası işçiye yüklenecek. Kıdem tazminatı fona devredilecek, iş güvencesi olmaktan çıkacak, işverene maliyeti düşecek. Kısmi sürelerle çalışma teşvik edilecek. Bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilecek."

Bakır, belgede belirtilmeyen ancak önümüzdeki günlerde karşılaşılabilecek bazı tehlikeleri ise taşeronlaştırmadaki yasal sınırların kaldırılması -asıl işler taşeronla verilebilecek- birlikte istihdamın teşvik edilmesi. Kamu Personel Rejimi Reformu ile kamu personelinin iş güvencesinin yok edilmesi ve esnekliğin kamuya da getirilmesi. Sendikal örgütlenmenin baskılanmaya devam edilmesi olarak vurguladı.

Tüm bu yaşananların sonucunda karşı karşıya kaldığımız durum özetleyen bakır şunları kaydetti; "Daha

güvencesiz, daha düzensiz, daha belirsiz, daha ağır, daha yoğun sömürü ile, daha az hak ile sendikası ve daha düşük ücretlerle çalışma. Kadınlar ve gençlere bolca sömürü. Bölgesel eşitsizlikler. Kolay al, kolay çıkar dönemi ve kapitalizme feda yaşamlar bize yaşatılmak isteniyor. Tüm bu gerçeklikler ışığında bir kez daha düşünüp, "Ne yapmalı" sorusunun cevabını hep birlikte aramalıyız"

Bu Fon İşçinin Ücretinin Bir Kısımının İşverenler Tarafından Gasp Edilmesidir

Bakır'dan sonra söz alan Çağdaş Hukukçular Derneği Ankara Şubesi Yönetim Kurulu Üyesi Gülşen Uzuner sunumunda "kıdem tazminatı nedir?" mevcut uygulamaya göre ve bu fon tartışmaları hayata geçince ne olacak sorularının cevabını verdi. Kıdem tazminatının kabaca işçinin bir yıllık çalışmasının bir aylık karşılığı olarak tanımlanabildiğini ve son giydirilmiş bürüt ücretten hesaplanan miktar olduğunu belirten Uzuner, "İşçinin işten ayrılma tarihinde, kıdem tazminatı için işçinin fiilen çalıştığı süre göz önüne alınır. (Burada toplu iş sözleşmeleri ve bireysel iş akitleriyle bu hesaplanma oranı artırılabilir. Burada alt sınır var üst sınır yok.) Sigortaya bildirilen ya da işvereni iddia ettiği değil eline geçen esas alınır. İşçinin son bürüt ücreti esas alınır.

Ne zaman ve ne koşullarda alabilir. İşçi işverenin iş aktini fesih etmesi durumunda. İşçi eğer ahlak ve iyi niyet kurallarını ihlâlden işten çıkarıldıysa kıdem almaz. Kadın çalışanlar evlendikten sonra. Haklı neden, askerlik, emeklilik, ölüm durumunda mirasçılar kıdem alır."

Kıdem için bu tartışmalarda söylenenin aksine tam rakamları olmamakla birlikte örgütlü işçilerin hemen tamamının kıdem tazminatı aldığını bu haktan yoksun kalanların daha çok örgütsüz taşeron ve esnek çalışan işçiler olduğunu vurgulayan Uzuner, "Dava açanların tamamına yakını tazminatını alıyor. Mesele giriş çıkış yapıyor, farklı iş yerlerinde gösteriliyor. Hakkı engelleniyor. Ancak yargıda buna ilişkin emsal uygulanan kararlar var. İşçinin yaptığı iş ve çalıştığı süre esas alınarak bu karar alınabiliyor. Yine sigortalılık durumunun kıdem tazminatına etkisi yönünden yargı uygulamaları açısından bir korunması var."

Kıdem tazminatının işçinin ücretinin bir parçası olduğunu ve işverenin işçinin ücretini sonra ödemek üzere erteledikleri bir kısmı gibi çalışma yaşamının temel bir hakkı olduğunu belirten Uzuner, "Fonla ödenmesi; işçinin ücretinin bir kısmının işverenler tarafından gasp edilmesi ve ortadan kaldırılması olduğunu görüyoruz" dedi.

Kıdem Tazminatı Fonu Nedir?

"Burada aslında ulusal istihdam stratejisi belgesinde karşılığını bulan bir takım atıflar var. Henüz bir elimizde net bir metin ve taslak yok ancak çeşitli açıklamalar ve genel olarak bir yönelim, iş hayatının esnekleştirilmesi, hakların ortadan kaldırılmasına yönelik bir düzenleme öngörülmesi durumu var. Hükümet programında şöyle söylüyor: işçilerimizin büyük çoğunluğunun alamadığı, işletmelerimizin üzerinde ödeme baskısı olan, çalışma hayatımızın en önemli sorunlarından biri olan kıdem tazminatı sorununu şöyle çözeceğiz diyor." diyen Uzuner, özellikle 17 Eylül'de kalkınma bakanının yaptığı kıdem tazminatı yerine kişisel tazminat içeriği bulunan açıklamayı baz aldıklarını kaydetti. Açıklamanın ana başlıklarıyla sistemin şöyle şekilleneceğini söyleyen Uzuner; Kıdem tazminatını kaldırıp yerine bir fon kurulacak ve işçilerin ücretlerinden kesilecek primlerle her işçi adına kişisel bir hesap açarak biz fonda parayı toplayacağız. Yine işçilerin hesabına herhangi bir para yatırılması için işçinin fonuna üç yıl para yatırılması lazım. Üç yılı doldurmayan işçilere nasıl pirim ödeneceğine dair açıklama yapılmamakla birlikte burada pirimler sıfırlanmadan üzerine başka işyerlerinde pirim eklenebileceği öngörülmüş.37,5 yıllık kıdemi olan bir işçinin toplam 12 aylık kıdem almaya hak kazandığı öngörülmüş. Bu eski yasayla karşılaştırırsal 37 ay olacaktır. 15 aylık bir kayıp var.İşçi kıdem tazminatına hak kazandığında fondan ya para çekecek ya da çeşitli bireysel emeklilik sigortalarında olduğu gibi bunu aylık olarak alabilececek.

Aslında bu fon hayata geçerse bu fiili durumdan ortaya çıkan ne olacak. "Fon uygulaması durumu, pirim üzerinden para ödediğin kadar sosyal güvenlik ve hak veriyorum işi bizi genel olarak bütün hak kategorilerini reddedip, bunu ödeme üzerinden şekillendiğimiz bir hale getirdi" diyen Uzuner; "Kıdem tazminatı için de şöyle bir şey öngörülüyor. Türkiye'de kayıt dışı çalışma çok yoğun, kayıtlı çalışanların da primleri eksik yatıyor.

İşveren sigortasını bildirmediği işçi üzerinden bir pirim ödemekten de kurtulacak. Yine sigortasını eksik bildirdiğim işçiler bildirilen ücret ya da gün üzerinden bu hizmetten faydalanacak. İşveren fonla mı davalık olacak, işçi fonla mı olacak davalık olduğunda neler olacak muğlâk. Birçok fon durumunda olduğu gibi kıdem tazminatını aşama aşama ortadan kaldırmakla mümkün. Kıdem tazminatı fonuyla beraber bir yükümlülük olamayacağı için istenildiği gibi işçi çıkarılabilir her şey yapılabilir bu özellikle tecrübeli ve örgütlü işçilerin önüne getirilmiş önemli bir tehdit."